

חידושי אגדה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

פסחים דף נ

שיעור ג

תוס' ברכות יז.
זין טוב לרע: **העושה** שלא
לשמה נוח לו שלא נברא. וא"ת האמר
רז יהודה אמר רז פרק מקום שנהגו
(ד' כ:) לעולם יעסוק אדם בתורה
וצמנות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא
לשמה צא לשמה וי"ל דהכא מיירי
שאינו לומד אלא לקנתר חציריו
והתם מיירי שלומד ע"מ שיכבדוהו^פ:

מהר"ל דרך חיים אבות פ"ד מ"ה
ידיעה שאין זה דבר רע כלל. אבל לא ידעתי מה
קשיא, דהא דאמר לעולם יעסוק בתורה שלא לשמה
שמתוך שלא לשמה בא לשמה היינו שודאי שאם
לא ילמד שלא לשמה לא ילמד לשמה, ובודאי טוב
שילמד אף שלא לשמה משאם לא ילמד כלל דמתוך
שלא לשמה וכו', דודאי אם לא ילמד כל שכן וקל
ותומר שנוח לו שלא נברא ולא היה כלל, ועם הארץ
מותר לנחרו ביום הכפורים, ומה שאמר דאשתמש
בתגא חלף בודאי אינו טוב הלומד שלא לשמה וטוב
לו שלא נברא מכל מקום יותר טוב משלא ילמד
כלל דאי משום דאמר כאן המשתמש בתגא חלף, מכל
שכן דמי שלא למד קטלא חייב כמו שאמר בפרק
משה קבל תורה דלא יליף קטלא חייב, ואם כן לא
קשיא כלל דהכי קאמר שאם אינו לומד לשמה אפילו
הכי יש לו ללמוד דמתוך שלא לשמה בא לשמה
ולא קשיא מידי:

רוח חיים אבות פ"א מ"ג
ולא ילמוד, על זה אמר ודלא יליף קטלא חייב^(הג). וצריך ללמוד אף אם יהיה
לפעמים שלא לשם שמים, רק שיראה שמזה יבוא אחר כך לשמה. כמאמר חכמינו
זכרונם לברכה [פסחים נ', ב'] לעולם יעסוק אדם כו' אפילו שלא לשמה שמתוך שלא
לשמה בא לשמה. רצה לומר שילמוד אפילו שלא לשמה אך על זה האופן והכוונה
שמתוך כך יבוא לידי מדריגת לשמה^(נג). ואמר ודלא מוסיף יסיף, אם אינו מוסיף על

רבי צדוק הכהן צדקת הצדיק קסז.
רו"ל א' לעולם יעסוק אדם שלא לשמה כו'
והיינו כי דבר זה הוא לעולם פי' בתמידות
משא"כ הלשמה א"א כלל להיות בתמידות
הלשמה היינו דביקות ושיעורו כעונת ת"ח
א' בשבת שאין יכול לבוא לדביקות רק בשבת
או הטיילון [פי' המטיילים בפרד"ס הידוע]
א' ביזם לכל היותר. אבל בתמידות הוא שלא
לשמה